

Interreg

Współfinansowany przez
UNIE EUROPEJSKĄ

Polska – Słowacja

***DOKUMENT PRZEDSTAWIAJĄCY SYSTEM WSPÓŁPRACY I PLAN DZIAŁANIA W RAZIE KLĘSK
ŻYWIOŁOWYCH NA TERENACH GÓRSKICH POŁOŻONYCH WOKÓŁ TATR***

na potrzeby projektu pt. „RAZEM PRZECIWKO SKUTKOM ZMIAN KLIMATU NA POGRANICZU POLSKO-SŁOWACKIM. Zarządzanie kryzysowe w teorii i w praktyce”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju z programu Interreg Polska - Słowacja 2021–2027.

Grudzień 2025 roku

Polska – Słowacja

I. Podstawa prawna systemu współpracy:

1. Umowa podpisana w Bratysławie dnia 24 stycznia 2000 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Słowackiej o współpracy i wzajemnej pomocy podczas katastrof, klęsk żywiołowych i innych poważnych wypadków.
2. Instrukcja metodyczna dla jednostek straży pożarnej biorących udział w pomocy wzajemnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz Republiki Słowackiej podpisana we wrześniu 2025 r.

Umowa, o której mowa w punkcie 1. określa zasady współpracy i dobrowolnego udzielania wzajemnej pomocy podczas katastrof, klęsk żywiołowych i innych wypadków, które powodują zagrożenie życia i zdrowia ludzi, mienia i środowiska naturalnego oraz określa podstawowe warunki pomocy udzielonej na życzenie strony zwracającej się o pomoc.

W art. 2 umowy określone zostały następujące definicje:

„**Strona zwracająca się o pomoc**” – umawiająca się strona, której właściwe organy zwracają się o pomoc w szczególności o przesłanie grup ratowniczych z wyposażeniem lub z przedmiotami pomocy z terytorium państwa drugiej umawiającej się strony.

„**Strona udzielająca pomocy**” – umawiająca się strona, której właściwe organy spełniają prośbę o pomoc drugiej umawiającej się strony.

„**Grupa ratownicza**” – zespół osób wysłany przez stronę udzielającą pomocy w celu udzielania pomocy stronie zwracającej się o pomoc.

„**Wyposażenie**” – materiały, środki techniczne, środki transportu, własne zaopatrzenie grup ratowniczych i ekspertów, psy ratownicze oraz przedmioty osobistego użytku członków grup ratowniczych i ekspertów.

„**Przedmioty pomocy**” – przedmioty przekazane przez stronę udzielającą pomocy i przeznaczone do bezpłatnego rozdzielania wśród ludności poszkodowanej w wyniku katastrofy klęski żywiołowej i innego poważnego wypadku.

W art. 3 umowy określone zostały **organy właściwe do zwracania się o pomoc i przyjmowania wniosków o udzielenie pomocy**, którymi są:

- 1) W Rzeczypospolitej Polskiej – Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- 2) W Republice Słowackiej – Minister Spraw Wewnętrznych Republiki Słowackiej.

Organy te mogą upoważnić inne organy do zwracania się o pomoc i przyjmowania wniosków o udzielenie pomocy.

Art. 4 określa następujące **formy udzielania pomocy**:

1. Pomoc może być udzielona przez grupy ratownicze lub ekspertów posiadających niezbędne wyposażenie, w szczególności w gaszeniu pożarów, ratownictwie technicznym, w usuwaniu skutków powodzi, opanowywaniu i likwidacji skutków zagrożeń radiacyjnych, chemicznych i ekologicznych, udzielaniu pomocy medycznej oraz innych pracach ratowniczych i przy usuwaniu skutków awarii.
2. Na wniosek Strony zwracającej się o pomoc może być ona udzielona przez przekazanie przedmiotów pomocy osobom poszkodowanym lub w innej formie.
3. Grupy ratownicze i eksperci, wyposażenie albo przedmioty pomocy można transportować drogą lądową, powietrzną lub wodną.

Zgodnie z art. 9 Umowy dotyczącym **kosztów**:

1. Koszty działań ratowniczych prowadzonych przez Stronę udzielającą pomocy, łącznie z wydatkami spowodowanymi przez całkowitą lub częściową utratę, jak również przez całkowite lub częściowe uszkodzenie przywiezionego wyposażenia, nie podlegają zwrotowi Stronie

Polska – Słowacja

udzielającej pomocy przez Stronę zwracającą się o pomoc, jeżeli umawiające się Strony nie uzgodnią inaczej. (...)

4. Grupy ratownicze i eksperci Strony udzielającej pomocy, podczas działań ratowniczych na terytorium państwa Strony zwracającej się o pomoc, zostaną na jej koszt zakwaterowani i wyżywieni, jak również zaopatrzeni w artykuły osobistego użytku, o ile przywiezione zapasy zostaną wyczerpane. W razie potrzeby otrzymają również bezpłatnie pomoc logistyczną, w tym pomoc medyczną.

Zgodnie z art. 10 Umowy dotyczącym **odszkodowań**:

1. Umawiające się Strony rezygnują z roszczeń odszkodowawczych z powodu utraty lub uszkodzenia mienia, o ile szkoda została spowodowana przez członka grupy ratowniczej lub eksperta w związku z wypełnianiem zadań wynikających z realizacji postanowień niniejszej umowy.
2. Umawiające się Strony rezygnują z roszczeń odszkodowawczych z tytułu uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia, śmierci członka grupy ratowniczej lub eksperta, zaistniałych w związku z realizacją umowy.
3. Jeżeli członkowie grup ratowniczych lub eksperci Strony udzielającej pomocy, wykonując zadania związane z działaniami ratowniczymi na terytorium Strony zwracającej się o pomoc, spowodują powstanie szkód u osób trzecich, to odpowiedzialność za szkodę ponosi Strona zwracająca się o pomoc.
4. Organy, o których mowa w artykule 3 ustępach 1 i 2, współpracują ściśle ze sobą w celu ułatwienia procedury dochodzenia odszkodowań. W szczególności przekazują wszystkie dostępne informacje o okolicznościach powstania szkody w rozumieniu tego artykułu.
5. Nie stosuje się postanowień ustępów 1, 2 i 3, jeżeli szkoda została spowodowana umyślnie lub w wyniku niedbalstwa.

W art. 11 Umowy opisano **inne formy współpracy**:

1. Organy, o których mowa w artykule 3 ustępach 1 i 2, współpracują ze sobą i mogą zawierać odrębne porozumienia, w szczególności w sprawach dotyczących:
 - a) realizacji postanowień niniejszej umowy,
 - b) prognozowania, profilaktyki i zwalczania katastrof, klęsk żywiołowych i innych poważnych wypadków, wymiany doświadczeń praktycznych oraz informacji naukowych i technicznych, organizacji konferencji, roboczych wizyt specjalistów, programów badawczych i kursów specjalistycznych, wymiany wykładowców i słuchaczy placówek szkoleniowych, organizowania i przeprowadzania wspólnych ćwiczeń, a także doradczego udziału ekspertów w sztabach operacyjnych,
 - c) poszukiwania i identyfikacji osób poszkodowanych oraz mienia na terytorium państw Umawiających się Stron zgodnie z przepisami ich prawa wewnętrznego,
 - d) badania przyczyn katastrof i innych poważnych wypadków.
2. Umawiające się Strony wymieniają informacje o zagrożeniach i ich skutkach, mogących powstać na terytorium państwa drugiej Umawiającej się Strony, łącznie z przekazywaniem danych monitoringowych i prognoz.
3. Postanowienia niniejszej umowy stosuje się odpowiednio podczas wspólnych ćwiczeń, których uczestnicy wysłani przez jedną Umawiającą się Stronę przebywają na terytorium państwa drugiej Umawiającej się Strony.

Polska – Słowacja

Natomiast *Instrukcja metodyczna dla jednostek straży pożarnej biorących udział w pomocy wzajemnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz Republiki Słowackiej* z września 2025 r. wdraża procedury określające zasady zwracania się o pomoc i udzielanie pomocy.

Zgodnie z ww. Instrukcją metodyczną rozróżnia się następujące rodzaje pomocy:

- I. międzypaństwowa, w której użyte siły i środki są dysponowane przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej/ Prezydenta Korpusu Pożarniczo-Ratowniczego,
- II. regionalna, w której użyte siły i środki są dysponowane przez właściwego terytorialnie Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej / Komendanta Wojewódzkiego Korpusu Pożarniczo-Ratowniczego.

Na potrzeby wnioskowania o wzajemną pomoc ratowniczą w Rzeczypospolitej Polskiej (RP) i Republice Słowackiej (RS) zostały wskazane dwa poziomy punkty kontaktowych:

- 1) Punkty kontaktowe do działań międzypaństwowych:
 - a) w Rzeczypospolitej Polskiej jest to Stanowisko Kierowania Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej (SK KG PSP),
 - b) w Republice Słowackiej jest to Centrum Operacyjne Prezydium Korpusu Pożarniczo-Ratowniczego (OS P HaZZ).
- 2) Punkty kontaktowe do działań regionalnych – między innymi w Małopolsce, Preszowie i Żylinie:
 - a) Stanowisko Kierowania Małopolskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej (SK KW PSP),
 - b) Centrum Operacyjne Komendanta Wojewódzkiego Korpusu Pożarniczo-Ratowniczego w Żylinie (OS KR HaZZ v Žiline),
 - c) Centrum Operacyjne Komendanta Wojewódzkiego Korpusu Pożarniczo-Ratowniczego w Preszowie (OS KR HaZZ v Prešove).

Podział terytorialny według kompetencji poszczególnych punktów kontaktowych w ramach:

1) pomocy międzypaństwowej:

- a) Stanowisko Kierowania Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej (SK KG PSP) – cały odcinek granicy z Republiką Słowacką,
- b) Centrum Operacyjne Prezydium Korpusu Pożarniczo-Ratowniczego (OS HaZZ) – cały odcinek granicy z Rzeczpospolitą Polską;

2) pomocy regionalnej:

- a) Stanowisko Kierowania Małopolskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej (SK KW PSP) – Od Hali Mędralowej (wschodni kraniec) do przełęczy pod Dębim Wierchem (źródła Baonowego Potoku)
- b) Centrum Operacyjne Komendanta Wojewódzkiego Korpusu Pożarniczo-Ratowniczego w Żylinie – od styku granic Republiki Czeskiej, Republiki Słowackiej i Rzeczypospolitej Polskiej do góry Bystra 2248 m n.p.m.
- c) Centrum Operacyjne Komendanta Wojewódzkiego Korpusu Pożarniczo-Ratowniczego w Preszowie - od góry Bystra 2248 m n.p.m. do styku granic Republiki Słowackiej, Ukrainy i Rzeczypospolitej Polskiej.

Informowanie o zdarzeniach i wnioskowanie o pomoc

- a. Wymiana informacji o zdarzeniach, w których nie można wykluczyć, że zaistnieje konieczność zwrócenia się o pomoc do drugiej Strony lub które mogą się rozszerzyć na terytorium drugiej Strony, odbywa się poprzez punkty kontaktowe telefonicznie, a na prośbę drugiej Strony w formie pisemnej za pomocą formularza (stanowiącego załącznik nr 2 część A do Instrukcji metodycznej).

Polska – Słowacja

- b. Wnioskowanie o udzielenie pomocy odbywa się poprzez punkty kontaktowe za pomocą formularza (stanowiącego załącznik nr 2 część A i B do Instrukcji metodycznej).
Wniosek ten może zostać przekazany również w formie ustnej za pomocą środków łączności podlegających rejestracji, a następnie bezzwłocznie w formie pisemnej.

Dysponowanie sił i środków oraz przyjęcie sił i środków

W ramach pomocy międzypaństwowej/regionalnej na terytorium drugiego państwa mogą zostać zadysponowane:

- a) grupy ratownicze,
- b) eksperci.

Członkowie grupy ratowniczej przy przekraczaniu granic państwa i w trakcie pobytu na terytorium drugiego państwa zobowiązani są do posiadania:

- a) zaświadczenia (zgodnie z załącznikiem nr 3 do Instrukcji), o ile strony nie ustalą inaczej,
- b) legitymacji służbowej lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość.

Dysponowana grupa ratownicza/eksperti muszą być logistycznie samowystarczalni na okres uzgodniony przez Strony.

Strony zobowiązane są do powiadamiania właściwych organów ochrony granicy państwowej swojego państwa, o przewidywanym czasie przybycia grupy ratowniczej/eksperta do przejścia granicznego lub określonego odcinka granicy państwowej.

W przypadku udzielenia pomocy międzypaństwowej, w ustalonym miejscu przekroczenia granicy, grupa ratownicza/ekspert zostają przejęci przez oficera łącznikowego drugiej strony.

W przypadku udzielania pomocy regionalnej strony uzgodnią potrzebę wyznaczenia oficerów łącznikowych i miejsca spotkania z grupą ratowniczą.

Do zadań oficera łącznikowego w szczególności należy: doprowadzenie na miejsce zdarzenia/punktu koncentracji sił i środków; skontaktowanie dowódcy grupy/eksperta z kierującym działaniem ratowniczym; współpraca podczas pobytu grupy/eksperta na terytorium drugiego państwa; informowanie własnego stanowiska kierowania o podejmowanych działaniach.

Oficer łącznikowy musi być wyposażony w oznakowany samochód operacyjny, przynajmniej dwa radiotelefony oraz służbowy telefon komórkowy z roamingiem i dostępem do Internetu.

Prowadzenie działań ratowniczych

Do zadań dowódcy grupy ratowniczej należy w szczególności:

1. zgłoszenie przybycia kierującemu działaniem ratowniczym;
2. przedstawienie możliwości operacyjnych grupy;
3. przyjęcie zadań do realizacji od kierującego działaniem ratowniczym;
4. utrzymanie stałej łączności i informowanie kierującego działaniem ratowniczym o prowadzonych działaniach i potrzebach;
5. bieżące informowanie własnego stanowiska kierowania o prowadzonych przez grupę działaniach;
6. delegowanie do pracy sztabu członka grupy ratowniczej;
7. współpraca z oficerem łącznikowym przydzielonym przez Stronę przyjmującą pomoc.

Do zadań kierującego działaniem ratowniczym po przybyciu grupy ratowniczej należy w szczególności:

1. uzyskanie od dowódcy grupy ratowniczej informacji o możliwościach operacyjnych;
2. wskazanie miejsca prowadzenia działania;
3. określenia zadań dla grupy;
4. w razie konieczności przydzielenie grupie oficera łącznikowego, o ile nie został już przydzielony.

Polska – Słowacja

Prowadzenie działań przez grupę ratowniczą Strony udzielającej pomocy, odbywa się zgodnie z zasadami i procedurami obowiązującymi tę Stronę.

Podczas działań grupy ratowniczej Strony udzielającej pomocy, zazwyczaj używa się częstotliwości i środków łączności w ruchu radiowym, które są określane lub dostarczane grupie ratowniczej przez dowódcę grupy ratowniczej Strony zwracającej się o pomoc lub członka grupy/sztab akcji odpowiedzialny m.in. za organizację łączności.

W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia, zdrowia lub mienia, Strona udzielająca pomocy może podejmować działania ratownicze przed przybyciem na miejsce zdarzenia Strony zwracającej się o pomoc. W takim przypadku konieczne jest niezwłoczne powiadomienie o tym fakcie Strony zwracającej się o pomoc, poprzez własne stanowisko kierowania. Z chwilą przybycia na miejsce zdarzenia przedstawiciela Strony zwracającej się o pomoc, należy przekazać mu kierowanie działaniem ratowniczym.

Zakończenie działań ratowniczych

Dowódca grupy ratowniczej udzielającej pomocy powiadamia kierującego działaniem ratowniczym o wypełnieniu powierzonych zadań.

W sytuacji niewymagającej dalszego zaangażowania grupy ratowniczej, kierujący działaniem ratowniczym podejmuje decyzję o zakończeniu działań grupy ratowniczej.

Po zakończeniu działań dowódca grupy ratowniczej zobowiązany jest do:

1. zwrotu udostępnionych przez Stronę przyjmującą pomoc środków technicznych;
2. przekazania informacji o poszkodowanych ratownikach;
3. przekazania wykazu poniesionych szkód materialnych - o ile Strona przyjmująca pomoc się o to zwróci.

Dowódca grupy ratowniczej potwierdza u kierującego działaniem ratowniczym wykonanie czynności opisanych w punktach 1-3 w formie pisemnej.

Po zakończonych działaniach dowódca grupy ratowniczej przekazuje informację o zakończeniu działań do własnego stanowiska kierowania.

Postanowienia *Instrukcji metodycznej* stosuje się odpowiednio podczas wspólnych ćwiczeń, o ile Strony nie uzgodnią inaczej.

Polska – Słowacja

II. Działania praktyczne.

Związek Euroregion „Tatry” wspólnie z polskimi i słowackimi samorządami od stycznia 2024 r. do grudnia 2025 r. realizuje projekt pod nazwą „RAZEM PRZECIWKO SKUTKOM ZMIAN KLIMATU NA POGRANICZU POLSKO-SŁOWACKIM. Zarządzanie kryzysowe w teorii i w praktyce”, dofinansowany z programu Interreg Polska - Słowacja 2021–2027. W przedsięwzięcie zaangażowały się gminy: Rabka-Zdrój, Nowy Targ, Lipnica Wielka, Łapsze Niżne, Dobczyce oraz słowackie: Štrba, Spišská Stará Ves i Trstená.

Główny cel projektu - poprawa skuteczności działań podejmowanych przez jednostki ochotniczych straży pożarnych z obu stron granicy w sytuacjach zagrożeń naturalnych.

Projekt zakładał między innymi doposażenie 47 jednostek OSP w nowoczesny sprzęt, organizację specjalistycznych szkoleń oraz przeprowadzenie wspólnych polsko-słowackich ćwiczeń treningowych symulujących akcje ratunkowe podczas klęsk żywiołowych na terenach górskich położonych wokół Tatr.

Jednym z wyzwań, z jakimi przyszło się zmierzyć w trakcie planowania wspólnych ćwiczeń treningowych polskich i słowackich strażaków, były uwarunkowania prawne obowiązujące w tym zakresie. Ogólne zasady współpracy i dobrowolnego udzielania wzajemnej pomocy podczas katastrof, klęsk żywiołowych i innych wypadków, które powodują zagrożenie życia i zdrowia ludzi, mienia i środowiska naturalnego oraz podstawowe warunki pomocy udzielonej na życzenie strony zwracającej się o pomoc określa *Umowa podpisana w Bratysławie dnia 24 stycznia 2000 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Słowackiej o współpracy i wzajemnej pomocy podczas katastrof, klęsk żywiołowych i innych poważnych wypadków*. Drugim dokumentem zawierającym procedury udzielania pomocy jest *Instrukcja metodyczna*. Od początku realizacji tego projektu aż do września 2025 r. obowiązywała *Instrukcja metodyczna dotycząca współpracy jednostek straży pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej z Korpusem Pożarniczo-Ratowniczym i jednostkami straży pożarnych Republiki Słowackiej przy udzielaniu pomocy wzajemnej z 2004 r.* Jej zapisy nie uwzględniały zmian, które zaszły po wejściu Polski i Słowacji do Strefy Schengen, a wszelkie decyzje o udzielaniu pomocy wzajemnej zapadały wyłącznie na szczeblu rządowym (decyzję podejmował właściwy minister spraw wewnętrznych).

W dniu 17.06.2025 r. w Nowym Targu, dzięki wsparciu merytorycznemu ze strony Powiatowej Komendy Państwowej Straży Pożarnej w Nowym Targu, Związek Euroregion „Tatry” zorganizował *Warsztaty dotyczące współpracy i działania w razie klęsk żywiołowych na terenach górskich położonych wokół Tatr*, podczas których omawiano obowiązujące zasady prowadzenia działań ratowniczych na terenie przygranicznym oraz planowane wspólne ćwiczenia (działania treningowe symulujące akcje ratunkowe podczas klęsk żywiołowych) w ramach polsko-słowackiej współpracy.

Poprzedziły je robocze konsultacje z przedstawicielami Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie (14.04.2025 r.) oraz Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Nowym Targu (w maju i w czerwcu 2025 r.).

Warsztaty poprowadzili kpt. Paweł Pęczek, Zastępca Komendanta i mł. kpt. Szymon Tatar, Naczelnik Wydziału ds. Operacyjnych z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Nowym Targu. Następnie dyskutowano nad planem wspólnych działań polsko-słowackich ćwiczeń treningowych symulujących akcje ratunkowe podczas klęsk żywiołowych na terenach górskich położonych wokół Tatr. W warsztatach uczestniczyli przedstawiciele partnerów projektu z Polski i ze Słowacji, jednostek OSP i DHZ działających na ich terenie oraz zaproszeni funkcjonariusze z Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie, Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie, Karpackiego Oddziału Straży Granicznej w Nowym Sączu, Komendy Powiatowej Policji w Nowym Targu oraz Placówki Straży Granicznej w Zakopanem. Następnie podczas spotkania partnerów projektu tego samego dnia (tj. 17.06.2025 r.) ustalono wstępnie terminy wspólnych działań treningowych symulujących akcje

Polska – Słowacja

ratunkowe podczas klęsk żywiołowych na terenach górskich położonych wokół Tatr, które zaplanowano na terenie Gminy Łapsze Niżne: 19-20 września 2025r. oraz 11-12 października 2025 r. w Trstenie i Štrbie.

W międzyczasie, dzięki działaniom Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie oraz ze względu na dofinansowanie z programu Interreg Polska-Słowacja 2021-2027 kilku projektów dotyczących współpracy polskich i słowackich strażaków (w tym między innymi tego projektu), udało się sfinalizować aktualizację *Instrukcji metodycznej dla jednostek straży pożarnej biorących udział w pomocy wzajemnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz Republiki Słowackiej*. Dokument ten został podpisany w Bratysławie podczas wizyty delegacji polskiej w dniach 18-19 września 2025 r.

Co niezmiernie istotne, zapisy zaktualizowanej *Instrukcji metodycznej* wprowadziły możliwość udzielania pomocy regionalnej, w której użyte siły i środki są dysponowane przez właściwego terytorialnie Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej (ze strony polskiej) lub Komendanta Wojewódzkiego Korpusu Pożarniczo-Ratowniczego (ze strony słowackiej). Postanowienia tej *Instrukcji metodycznej* stosuje się także podczas wspólnych ćwiczeń, o ile obie strony wcześniej nie uzgodnią inaczej. Zatem określone w niej procedury miały kapitalne znaczenie i determinowały sprawny przebieg wspólnych polsko-słowackich ćwiczeń treningowych w ramach tego projektu.

Zgodnie z obowiązującymi procedurami i na podstawie scenariuszy przygotowanych i uzgodnionych z właściwymi służbami przeprowadzono niżej wymienione polsko-słowackie ćwiczenia praktyczne. Ich celem było sprawdzenie wykonalności i skuteczności opracowanych rozwiązań.

W dniu 19 września 2025 r. na Polanie Sosny w Niedzicy, ćwiczenia treningowe zostały zrealizowane na dolnym zbiorniku retencyjnym – Zbiorniku Sromowieckim i obiektach gastronomicznych Polana Sosny. Symulacja wystąpienia klęski żywiołowej obejmowała pożar dwóch budynków na obszarze przygranicznym, w trakcie których realizowano zadania dotyczące gaszenia pożaru oraz budowy magistrali wodnej i dostarczania wody na duże odległości, a także działania z zakresu ratownictwa wodnego i poszukiwań nurkowych paralotniarza. Podczas działań treningowych wykorzystywano sprzęt polskich i słowackich jednostek OSP/DHZ zakupiony w ramach projektu. Głównym celem tych ćwiczeń było doskonalenie technik współdziałania służb ratowniczych podczas zdarzeń na obiektach. Służyły one m.in. doskonaleniu systemów współdziałania i dowodzenia podległymi siłami i środkami (SiŚ) oraz sprawdzeniu przygotowania jednostek ochotniczych straży pożarnych do działań. Za stronę organizacyjną odpowiadała Gmina Łapsze Niżne przy wsparciu merytorycznym Komendy Powiatowej PSP w Nowym Targu. Scenariusz ćwiczeń uzgodniono m.in. z: Naczelnikiem Wydziału Planowania operacyjnego KW PSP Kraków, Naczelnikiem Wydziału Informatyki i łączności KW PSP Kraków, Dowódcą SGRWN „Kraków” oraz Dowódcą SGS „Kraków”. W działaniach uczestniczyło ok. 100 strażaków z Polski i Słowacji.

W dniu 11 października 2025 r. odbyło się wspólne ćwiczenie taktyczne ochotniczych straży pożarnych na słowacko-polskim pograniczu zorganizowane przez Miasto Trstena we współpracy ze służbami m.in. HaZZ Žilina, Policji i Ratownictwa Medycznego z Bratysławy. Miejscem działań ratowniczych symulowanego pożaru lasu w strefie przygranicznej był teren Jeleśni. Obejmowały one m.in. zadania związane z gaszeniem pożaru lasu i obiektów drewnianych znajdujących się w nim, a także akcją poszukiwania osoby poszkodowanej na terenie lasu z wykorzystaniem psów ratowniczych i udzielenia jej pierwszej pomocy. Natomiast 12 października 2025 r. Obec Štrba we współpracy z HaZZ SR, Policajnym zbozem SR, Horską Zachranną Službą, słowackimi i polskimi jednostkami ochotniczej straży pożarnej przeprowadziła ćwiczenie taktyczne w trudnodostępnym terenie górskim (ze znacznymi przewyższeniami) w Wysokich Tatrach -lokalizacja Vtáčnik. Ćwiczenie taktyczne podzielono na 4 sekcje interwencyjne. W ramach pierwszej sekcji służby przeciwpożarowe miały za zadanie zatrzymanie

Polska – Słowacja

rozprzestrzeniania się pożaru na zachodniej granicy leśnej drogi łączącej 1. i 2. sekcję interwencyjną (likwidację pożaru za pomocą strumieni wodnych), utworzenie linii obronnej za pomocą węży osłonowych, transport wody wahadłowy na odległość 7,5 km z różnicą wysokości około 350 m oraz bieżące rozpoznanie za pomocą dronów. Druga sekcja interwencyjna ćwiczyła gaszenie za pomocą narzędzi ręcznych i strumieni wodnych oraz miała za zadanie transport wody z minimalną ilością 400 l/min. ,transport wahadłowy wody na odległość ok. 3,8 km z różnicą wysokości ok. 250 m. Działania trzeciej sekcji interwencyjnej koncentrowały się na poszukiwaniu zaginionych turystów uciekających przed pożarem. Ćwiczone tworzenie zespołów poszukiwawczych z psami, podział sektorów na poszukiwania, poszukiwania z wykorzystaniem specjalnie wyszkolonych psów do poszukiwań na dużym obszarze, utworzenie zespołu transportowego), udzielenie pierwszej pomocy znalezionym osobom i transport poszkodowanych oraz bieżącą komunikację i korygowanie pozycji w sektorach za pomocą radiostacji (zespoły poszukiwawcze vs. drony) oraz bieżącą komunikację z dowódcą sekcji interwencji (zgłaszanie znalezionych osób – liczba, stan, położenie). Czwarta sekcja interwencji była stanowiskiem pompowym. Do jej zadań należało ustawienie pomp przenośnych i pływających, utworzenie przewodu transportowego, zapisywaniem liczby i czasu napełniania CAS, porównaniem różnych pomp podczas napełniania CAS (pływające, przenośne) oraz ocena efektywności napełniania (m³/min).

W działaniach treningowych na terenie Słowacji uczestniczyło w każdym dniu ok. 100 strażaków ze Słowacji i Polski oraz wykorzystywano sprzęt strażacki zakupiony w ramach projektu.

Wspólne ćwiczenia kończyły się odprawą i podsumowaniem przebiegu wspólnych działań symulacyjnych, podczas których formułowano wnioski i rekomendacje.

Na zakończenie projektu została zorganizowana konferencja podsumowująca jego realizację. Otrzymała się w dniu 12.12.2025 r. w Dobczycach i posłużyła prezentacji rezultatów projektu, wymianie doświadczeń i podsumowaniu wspólnych działań w zakresie prewencji, przygotowania i reagowania na zagrożenia związane z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi. W trakcie spotkania omówiono zarówno aspekty teoretyczne jak i praktyczne wypracowane podczas ćwiczeń realizowanych w ramach projektu. W konferencji udział wziął m.in. bryg. Marcin Głogowski – Zastępca Małopolskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej, którego obecność podkreśliła rangę wydarzenia oraz znaczenie ścisłej współpracy służb ratowniczych, administracji publicznej i partnerów zagranicznych w obszarze bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego. W swoim wystąpieniu zwrócił on uwagę na rosnące wyzwania wynikające ze zmian klimatu oraz potrzebę systematycznego doskonalenia procedur, wymiany wiedzy i budowania wspólnych mechanizmów reagowania na sytuacje kryzysowe, zwłaszcza na obszarach przygranicznych. Odniósł się także do regulacji zawartych w podpisanej w Bratysławie we wrześniu 2025 r. „Instrukcji metodycznej dla jednostek straży pożarnej biorących udział w pomocy wzajemnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz Republiki Słowackiej”.

Wnioski i rekomendacje:

- Liczny udział druhów z DHZ i OSP, znakomita organizacja wspólnych działań treningowych i dobra współpraca z funkcjonariuszami służb: państwowej straży pożarnej, ratowniczych i policji przyczyniły się do sprawnego przebiegu ćwiczeń, których celem było testowanie wspólnego planu działań w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych.
- Zaktualizowana „Instrukcja metodyczna dla jednostek straży pożarnej biorących udział w pomocy wzajemnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz Republiki Słowackiej” nie zawiera zapisów dotyczących finansowania ubezpieczenia udziału grup ratowniczych i sprzętu ochotniczych jednostek straży pożarnej w pomocy międzypaństwowej/regionalnej. W celu zintensyfikowania współpracy ratowniczej na poziomie ochotniczych jednostek straży pożarnej w obszarze polsko-słowackiego pogranicza konieczne jest wprowadzenie regulacji w tym zakresie, na przykład w ramach prac nad polsko-słowackimi porozumieniami regionalnymi.